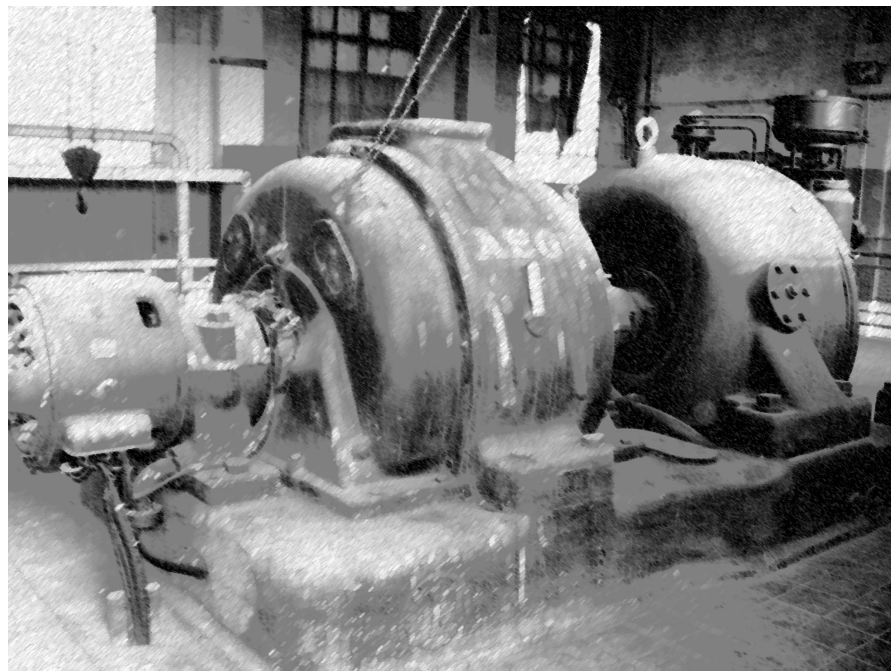

Roca Umbert:

El sindicalisme

Sònia Angelats Arilla
Zon de Batxillerat A
15 de gener del 2007
Treball de Recerca

Vull agrair a l'Ester Prat i a la Berta Flores tot el suport que m'han donat des de la Roca Umbert.

També vull agrair-li a la Concepció Garriga, al Antonio López, a l'Enrique Lloret, a la Isabel Ruiz, al Toni Cornellas i al José Morillas el seu temps que m'han dedicat a la realització de les entrevistes.

Índex

1. Introducció.....	4
2. Hipòtesi.....	6
3. Gestació del treball.....	7
4. La primera revolució industrial.....	9
5. La segona revolució industrial.....	12
6. Industrialització al Vallès Oriental.....	13
7. Granollers al segle XIX i XX.....	14
8. La Roca Umbert.....	15
8.1. La tèrmica.....	18
8.2. La fàbrica Roca Umbert a l'actualitat.....	19
9. Els sindicats.....	20
10. Entrevistes.....	21
10.1. Presentació dels entrevistats.....	21
10.2. El sou.....	23
10.3. Serveis socials.....	29
10.4. Condicions de treball.....	33
10.5. Política i conflictes.....	36
10.6. Sindicats.....	40
10.7. Manifestacions i vagues.....	55
11. Conclusió del treball.....	64
12. Resolució de la hipòtesis.....	65
13. Bibliografia.....	66

1. Introducció

Al principi de tot, volia fer un treball sobre la història i la tecnologia de Roca Umbert, però em vaig adonar que seria massa cosa, i vaig acotar-ho a la història de la Roca Umbert, i el tèxtil a Granollers.

Durant l'estiu vaig estar treballant sobre aquestes bases. Vaig estar cercant informació.

Passat l'estiu, van començar els dies de formació a la Roca Umbert, i em van dir que hauria d'acotar més el tema perquè em sortiria un treball molt llarg, i així ho vaig fer; els vaig proposar el tema dels sindicats, i em van dir que em podria sortir un bon treball. I així ho vaig fer, vaig decidir fer el treball dels sindicats i les condicions dels treballadors a la fàbrica.

He escollit cop a tema principal la Roca Umbert perquè era una de les fàbriques amb més nom de Granollers i forma part de la història de Granollers. Crec que un altre motiu que m'ha motivat a fer el treball de Roca Umbert és el poder contribuir en recuperar la memòria històrica de Granollers.

He escollit en concret el tema dels sindicats perquè m'interessa molt la política i el tema dels sindicats especialment, ja que és un aspecte fonamental d'una empresa. Veient l'explotació que hi va haver dels treballadors, quan no se'ls tractava com a persones, sinó com a eines de treball, i crec que és important que hi hagin sindicats a les fàbriques i descobrir si realment serveixen per alguna cosa.

Aquest treball no anirà molt enrere en el temps, he decidit centrar-lo des dels anys 70 fins que van tancar la fàbrica totalment, al 1991, perquè els testimonis entrevistats tenen més records, ho tenen més recent: són testimonis més fiables.

Aquest treball el vull centrar a conclusions extretes a partir d'entrevistes fetes a diferents persones que hagin participat a algun sindicat i hagin treballat a Roca Umbert.

2. Hipòtesi

El que em proposo amb aquest treball és descobrir si els sindicats han servit per protegir els drets dels treballadors a Roca Umbert. Tant en el nombre de les persones acomiadades en cada reducció de personal, com en la indemnització que van percebre els acomiadats.

Jo crec que sí que ho van aconseguir, crec que la labor dels sindicats va ser positiva, i amb aquest treball ho pretenc demostrar.

3. Gestació del treball

Per realitzar aquest treball, vaig començar a cercar informació aquest estiu sobre el tema. Vaig investigar molt per dins de la pàgina web de la Roca Umbert, ja que allà hi ha penjats altres treballs de recerca sobre diferents temes de la fàbrica i també hi tenen penjat diferents entrevistes formulades a antics treballadors. Escoltant algunes entrevistes de persones que parlaven de diferents temes em vaig començar a familiaritzar amb el tema i amb com es vivia aquí.

Al començament de curs ens van cridar els de la Roca Umbert per fer unes sessions de formació allà. El dia 20 de setembre, la Ester Prat ens va explicar el projecte i diferents aspectes de la fàbrica. Més tard ens va venir a visitar un antic treballador i vam anar per tota la fàbrica i ell ens anava explicant què era cada lloc, i una mica d'història. Aquest va ser el primer contacte que vam tenir amb ells, amb la gent de les oficines.

Una setmana després, el dia 27, l'Enric Alegre ens va venir a explicar tècniques de memòria oral. Ens va ensenyar com fer una bona entrevista, com em de tallar els entrevistats si se'ns en van del tema, com fer una fitxa personal de cada entrevistat i altres diferents tècniques.

El dissabte d'aquella setmana, el dia 30, ens van venir 3 persones a parlar-nos de tres coses diferents. Primerament, la Imma Bretones va venir a explicar-nos la primera i la segona revolució industrial, la industrialització del Vallès Oriental, diferents aspectes de la indústria a Granollers i en especial la Roca Umbert abans i actualment.

Després va venir l'Enric Bassa, explicant-nos el que havia viscut entrevistant als avis i redactant el llibre de "*Memòries de l'infern*". Ens va ensenyar com tractar alguns temes envers als avis sense ferir-los, cosa que ell havia hagut de fer amb el seu llibre. També ens va parlar del periodisme.

Per últim, aquell dia va venir en Joan Garriga, i ens va dir quines preguntes havíem de fer als entrevistats depenent del tema que volíem tractar a l'entrevista i l'època a que ens volíem referir.

Per acabar, l'Enric Alegre, el dia 4 d'octubre, va tornar per explicar-nos com estructurar l'entrevista per temes, a l'hora de transcriure què no havíem de escriure, i altres punts perquè estiguéssim a punt per començar a entrevistar.

En acabar aquestes sessions de formació, ens vam posar seriosament amb les entrevistes. La primera que vaig fer va ser a l'Enrique Lloret el dia 6 d'octubre, seguida de la Concepció Garriga el dia 11 del mateix mes, en Toni Cornellas un mes més tard, el 14 de novembre, i per acabar, el dia 13 de desembre li vaig fer a la Isabel Ruiz, el José Morillas i l'Antonio López.

A l'hora de transcriure-les vaig tenir molts problemes perquè no s'escoltava bé, però me'n vaig acaba sortint. L'entrevista de la Concepció Garriga se'n anava molt del camí que jo volia porta per fer el treball, i vaig decidir treure-la, i vaig fer una taula de diferents temes comuns que cada entrevistat m'explicava a la seva manera i vaig treure conclusions d'allà.

Al finalitzar les entrevistes, ens van obrir la tèrmica perquè li féssim fotografies, i també vaig fotografiar l'exterior de la Roca Umbert.

La resta del treball la vaig anar fent durant el Nadal, extreta la major part de la informació de les classes de formació treballada.

Per acabar vaig donar-li estructura al treball i vaig posar-hi les fotografies que vaig fer de la tèrmica.

4. La primera revolució industrial

La primera revolució industrial es va dur a terme durant la segona meitat del segle XVIII i la primera meitat del segle XIX, és a dir, del 1750 al 1850.

Podríem definir la revolució industrial com un conjunt de canvis que van fer possible la desaparició de l'antic règim econòmic i establir el capitalisme industrial. Tot va ser un paral·lel de revolucions.

Per una part de revolució demogràfica. Es va reduir la mortalitat, però la natalitat va seguir igual, això va fer que la població augmentés, i amb la construcció de noves indústries, va fer que molta gent emigrés dels camps a les ciutats, ja que es necessitava molta mà d'obra. Es van construir les primeres ciutats industrials (al centre hi havia la burgesia i a les rodalies els obrers). Va augmentar la producció dels aliments i la gent va poder menjar millor. Va augmentar també la demanda de productes agrícoles i industrials. tots aquests fets van fer que augmentés l'esperança de vida.

Una altre revolució paral·lela a la demogràfica va ser l'agrícola. La població va augmentar, per això va augmentar la demanda, i van augmentar els preus, perquè més gent demandava un mateix producte. Aquest fet va donar beneficis als productors. Anteriorment hi havia una parcel·lació excessiva de les terres (hi havia molts territoris massa dividits, per això no es podia fer una producció molt bèstia), per això van unir les parcel·les i van poder obtenir una millor producció. Durant aquesta època es van millorar les eines i les tècniques de conreu, un dels canvis que es van produir va ser les arades, que les van fer més profundes i així les llavors queden més ben posades. Passen del sistema de "guaret" al sistema "norfolk", que augmenta la producció perquè no deixa cap tros sense conrear. Al sistema de "guaret", el tros que no conreaven, en el sistema "norfolk" el fan servir per conrear menjar per els animals i no deixen terra sense ús.

Una revolució tecnològica també va tenir lloc a aquella època. Sense fer invents molt complicats, van poder obtenir un augment de producció notable. Dues innovacions molt notables van ser l'energia hidràulica i la màquina de vapor. Van introduir les màquines per poder produir canviant la forma de treballar. Al medi rural hi havia treballadors a domicili, combinaven les feines del camp amb les filadores mecàniques. Durant aquesta etapa es va substituir el taller artesà per la fàbrica. El ludisme va ser la conseqüència d'aquest canvi de forma de treballar a la mecanització.

També paral·lela i va haver la revolució comercial. Ja que la població augmentava, els compradors també augmentaven, cosa que també donava lloc a una major capacitat adquisitiva, ja que hi havia més gent treballant. Amb la millora dels transports es va iniciar el comerç exterior. A Gran Bretanya hi havia el comerç exterior enviat a les colònies.

La revolució dels transports també va ser un factor important. Amb aquesta revolució es va fer possible l'ampliació del comerç nacionalment i internacionalment, no només hi havia un mercat local. Es van construir nous mitjans de transport més ràpids i més econòmics, cosa que va fer que millorés la xarxa de carreteres. Al transport marítim i terrestre es va incorporar la màquina de vapor. Al 1829 es va construir la primera locomotora de motor i al 1807, el primer vaixell.

La revolució fabril i industrial també va ser una més del grup. En aquella època Gran Bretanya era el taller del món, tenia la millor mecanització a la indústria i la millor organització del sistema fabril. Gran Bretanya era la productora estrella de la indústria del cotó, l'obtenia dels Estats Units, el manufacturaven i el venien. Hi van aplicar la llançadora volant al teler normal, es van produir les peces més amples i més ràpidament. Canvien el filat per produir més ràpid i amb menys fil. S'inventen dos maneres de filar, l'Spinning Jenni, al 1768, que és un sistema de fuses múltiples que fa que un sol obrer produeixi més teixits, i la Water Frame, al 1768 també, que funciona amb energia hidràulica i no fa falta cap obrer treballant. Al 1779 es va inventar la

Mule Jenre que funcionava amb vapor i ja al 1785 van inventar el teler mecànic. A aquella època hi havia més cotó, de més qualitat i més barat.

Un altre esdeveniment paral·lel va ser el creixement de la siderúrgia, a meitat del segle XIX. Van canviar la producció del ferro i el carbó, va esdevenir més econòmic i de més qualitat, però els canvis van ser molt cars, i es van treure els diners del capital privat.

Alguns aspectes socials també es modifiquen. L'antic règim desapareix, i se n'estableix un de nou. Es passa de l'agricultura a la indústria i apareix el sistema fabril i el capital industrial, que fa que aparegui la societat de classes, els rics són més rics, i els pobres, més pobres. La propietat privada esdevé de pocs. Necessiten poca mà d'obra i els beneficis econòmics són majors. La burgesia té més importància, el propietari viu millor, té un major pes. Quan puja la demanda fa que també ho faci l'oferta.

5. La segona revolució industrial

La segona revolució industrial es va produir a finals del segle XIX. Al 1870 hi va haver molta nova tecnologia, era una fase de canvis. El petroli, pels cotxes i els avions, i l'electricitat, inacabable i més barata que el carbó, van ser dues noves energies de la època. Tot es va fer més global, el país amb més importància eren els Estats Units. En aquells temps podem dir que l'obrer estava aprofitat al cent per cent. El tailorisme, el no desaprofitar cap moviment que fa el treballador, s'utilitzava molt.

6. Industrialització del Vallès Oriental

La industrialització al Vallès Oriental es va fer als segles XVIII i XIX. Catalunya passa per certes dificultats, ja que el creixement demogràfic és baix i hi ha un nivell de producció baix. El Vallès Oriental era una comarca molt agrícola, la burgesia agrícola tenia molt pes. Del 1840 al 1860 es fan a Granollers noves vies de comunicació, ja que era el centre de la comarca, la ciutat industrial, on predominaven les indústries tèxtils. Al 1870 a Mollet es fa una indústria de vapor, més tard, a Cardedeu, hi posen 20 telers i a Aiguafreda hi ha una fàbrica de tovalloles. Al 1875 hi ha una embranzida industrial important a Granollers ja que disposava de ferrocarril. Amb el ferrocarril arriba carbó, cotó, tot, fins a Granollers directament. Al final del segle XIX hi ha la crisi de les colònies, i també una crisi d'industrialització, però la producció millora després de la crisi. Mes tard, a la primera guerra mundial millora ja que no va participar i es va convertir en un dels països productors als països en guerra. A la segona guerra mundial va passar el mateix, al acabar la guerra civil i comença la segona guerra mundial, van poder exportar teixits al no participar-hi, però no millora molt, ja que el franquisme és una etapa d'estancament, on no s'hi renova la maquinària.

7. Granollers al segle XIX i XX

Al segle XIX, Granollers destaca com a ciutat industrial de la comarca, en indústria tèxtil especialment. La indústria metal·lúrgica també destacava, ja que feia les màquines per la tèxtil.

Al segle XX Granollers no va anar massa bé fins l'inici de la primera guerra mundial que va augmentar la industrialització.

Catalunya tenia la major part dels telers d'Espanya, al 1906 en tenia 4240, al 1914 en tenia 45000, al 1923 en tenia 55559 i al 1941 en tenia 60632, any que a Espanya hi havia 68649 tales.

8. La Roca Umbert

Al segle XIX era una de les primeres indústries tèxtils ubicades al centre de la ciutat. Al 1848, quan milloren les vies de comunicació, que també fan el pas de la carretera de Barcelona a Vic, fan passar per la Roca Umbert el ferrocarril de Barcelona a Granollers, i el transport del tèxtil i el cotó millora.

L'origen de la fàbrica Roca Umbert es remunta a l'any 1865, a Sant Feliu de Codines, on Josep Umbert i Ventura (1844-1917) va posar en marxa un taller de telers manuals a Sant Feliu de Codines, que només cinc anys més tard amplià adquirint uns terrenys a Palou. El creixement industrial i la ràpida consolidació del sector tèxtil català van fer triplicar en poc temps la producció de l'empresa. Per això, l'any 1904 es va construir la que avui coneixem com la fàbrica Roca Umbert a Granollers, on es van instal·lar telers.

L'any 1912 s'adquirí una quadra a Sants i, el 1915, una secció de filats a Monistrol de Montserrat.

Després de la mort del fundador l'any 1917, els seus familiars van continuar dirigint i mantenint la propietat de l'empresa. A més de la planta de Granollers, en tenia d'altres a Sant Feliu de Codines, Monistrol, Ripollet i magatzems i oficines a Barcelona. La producció principal de l'empresa eren les pisanes (roba de fil o de cotó amb lligat de plana i de diversos colors, emprada en vestits de dones i nens), planxes blaves i vichys.

L'any 1936 l'empresa és requisada pels obrers i pren el nom d'Espartacus. El gener de 1939 va patir una forta destrucció arran d'un incendi provocat, dues terceres parts van ser cremades. Lentament, però, es va anar recuperant.

A la dècada dels 50 van construir la Tèrmica, un element que permetia l'autonomia en el proveïment elèctric, ja que les constants restriccions d'energia obligaven la fàbrica a fer aturades en la producció. S'inicia, durant aquesta

etapa, la modernització de la indústria. S'hi fan gran quantitat de teixits, entre els quals destaquen les peces de cotó, les bates, els jocs de taula, els llençols, la roba militar, la roba texana... El primer torn de la fàbrica era de les 5 a les 9 del matí i de la 1 a les 5 de la tarda, i sovint els treballadors feien altres feines a d'altres empreses entre torn i torn per aconseguir augmentar els ingressos familiars.

Roca Umbert va ser una fàbrica exemplar en l'àmbit de l'assumpció de compromisos que anaven més enllà de les obligacions legals: l'any 1933 es va crear la Casa Cuna, que primer fou regentada per monges josefines i, més endavant, per personal contractat. Els fills i filles de les mares treballadores podien fer servir aquest servei fins a l'edat de 5 anys.

També van crear el Cosidor, un espai on podien anar a formar-se les treballadores solteres i on se'ls ensenyava a cosir, planxar i a portar una casa. Va ser cap als anys seixanta que la fàbrica va integrar nous treballadors de la primera gran onada migratòria de la resta de l'Estat. La fàbrica Roca Umbert destacava per la gran qualitat del teixit. Això era perquè en una sola empresa s'unificava tot el procés de producció de la tela (batanar, filar, ordir i teixir, tenyir i el control de l'acabat de les peces) fins al punt de ser comercialitzada.

El 1971 es tanquen les naus de Sant Feliu de Codines i els propietaris s'acullen al Pla de reestructuració tèxtil. Cinc anys més tard, el 1976, s'inicia el trasllat de la filatura de Granollers a la Batllòria (Sant Celoni), on es construeix un nou edifici de 9.000 m². El segon pla de reestructuració es va fer efectiu l'any 1978 i suposà l'acomiadament de 450 persones. És un període especialment interessant des del punt de vista sindical perquè hi va haver les primeres grans vagues a la ciutat. A causa dels canvis en les necessitats de l'economia globalitzada, la fàbrica va tancar l'any 1991.

El moviment de les llançadores, el so dels telers, els colors dels

pigments per tenyir, el fum de la xemeneia i el gest afanyat de les treballadores omplien el dia a dia d'aquest espai.

La Roca Umbert va estar en funcionament des del 1804 fins al 1991.

8.1. La Tèrmica

La Tèrmica de la Roca Umbert era a on es produïa l'energia per a la fàbrica a partir de primeres matèries com el carbó i el fuel, que actualment no s'utilitzen perquè contaminen molt, encara que algun país l'utilitza pel seu baix cost. L'edifici a on hi ha la Tèrmica es va construir a mitjans dels anys 50, ja que al 1952 ja estava instal·lada la primera caldera.

Al augmentar la producció del tèxtil, i al haver-hi tantes restriccions elèctriques, van fer necessari que s'instal·les aquest equipament perquè proporcionés l'energia necessària per la fàbrica.

Es tracta d'un patrimoni singular per dues raons, la Tèrmica és representativa d'un tipus de producció energètica en una època marcada per la dictadura i l'autarquia econòmica, i, en segon lloc, perquè actualment queden molt poques tèrmiques que estiguin senceres per poder-hi observar tot el procés.

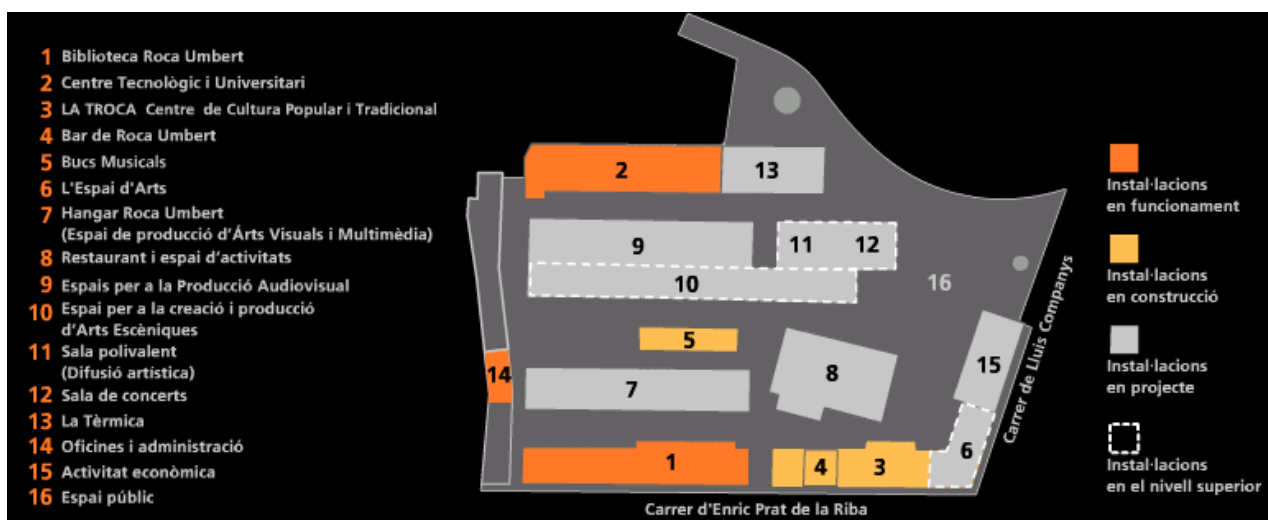
A fora l'edifici de la Tèrmica, hi ha altres edificacions que formaven part de la Central Tèrmica, com pot ser la cambra d'aigua, els tancs de fueloil, les reserves de carbó, i altres, que actualment estan desapareguts.

La Central Tèrmica consta de diferents espais, l'espai de generació de vapor, on destaquen dues calderes, el generador d'electricitat, és a dir, la zona de les turbines, i per últim l'espai de refredament del vapor, anomenat també "refredador", que està situat a un edifici annex de la planta circular.

8.2. La fàbrica Roca Umbert a l'actualitat

Actualment, a la Roca Umbert s'hi ha gravat la sèrie *“Temps de Silenci”*, la pel·lícula *“Soldados de Salamina”*, la pel·lícula *“La Moños”*, ect.

Des del 2004 existeix un pla de l'ajuntament per reconstruir la fàbrica i fer la “fàbrica de les arts”. Roca Umbert Fàbrica de les Arts és el projecte que ha posat en marxa l'Ajuntament de Granollers que reconverteix el recinte fabril Roca Umbert, un espai de 20.000 m² al centre de la ciutat, en un gran centre cultural adreçat a la producció, formació i difusió de la creació artística. Al plànol es veuen tots els equipaments que conformen aquest gran centre cultural, alguns dels quals ja estan en funcionament

9. Els sindicats

Un sindicat és una associació de treballadors que té com a objectiu defensar els drets laborals i aconseguir-ne de nous. Els treballadors s'uneixen per lluitar davant d'unes necessitats comunes de classe explotada. El sindicat és la expressió més legal de la classe obrera organitzada. Gràcies a la seva unió, la seva organització i la seva constància a la lluita han aconseguit uns drets que d'una altra manera no haguessin pogut aconseguir.

Els sindicats tenen molt en contra els patrons explotadors i els governs antidemocràtics. A vegades han hagut de combatre diferents aspectes amb vagues i parades generals.

Al nostre país, els sindicats estan recolzats per dues lleis de la Constitució Política de l'Estat. A l'article 27 afirma:

"El Estado reconoce la libertad de asociarse y la de contratar. Las condiciones de su ejercicio están regidas por la ley".

I a l'article 62 que textualment diu:

"Todos tiene el derecho de reunirse pacíficamente y sin armas, sin comprometer el orden público. La ley regulará el ejercicio del derecho de reunión".

10. Entrevistes

10.1. Presentació dels personatges

10.1.1. Toni Cornellas

En Toni Cornellas va néixer el 31 de juliol del 1954 i actualment viu a Granollers. Té 3 germans i no té fills.

Treballa al Consell Comarcal del Vallès Oriental, és el gerent. Té una diplomatura en magisteri i una llicenciatura en història i geografia.

A la Roca Umbert treballava a les oficines, d'auxiliar d'administratiu durant 8 anys, on part dels anys que va estar treballant Franco estava al poder. Al 1970 va entrar al sindicat de la fàbrica.

10.1.2. Isabel Ruiz

La Isabel Ruiz Llamas va néixer a un poble anomenat Humilladero, situat a Màlaga, el 20 de gener del 1947. Actualment resideix a Granollers. Té 6 germans, 3 fills i 1 nét.

Treballa de metal·lúrgica i és la secretaria general de la UGT al Vallès Oriental. Té els estudis d'auxiliar clínica.

A la Roca Umbert va treballar a la filatura durant 5 anys, a la època de Franco ja estava a la fàbrica. Al 1976 va entrar a la UGT de la fàbrica.

10.1.3. Antonio López

L'Antonio López Ortega va néixer a Ohanes, a Almeria, el 21 de març del 1940. Ara habita a Granollers. Té 3 germans, 2 fills i 2 néts.

Treballa de mecànic, i té un graduat.

A la fàbrica era l'encarregat de les bobines, i va treballar durant l'època de Franco, va treballar allà un total de 35 anys. Va participar a la UGT des del 1975.

10.1.4. José Morillas

En José Morillas va néixer Guadi, a Granada, el 24 de novembre del 1955. actualment viu a Canovelles i té 2 germans i 2 fills.

Treballa de sindicalista, és el secretari general de CCOO del Vallès Oriental. Té els estudis de batxillerat.

A la fàbrica va treballar 22 anys a acabats i a tint. Va estar-hi durant l'època de Franco i al 1973 va entrar al sindicat.

10.1.5. Enrique Lloret

Enrique Lloret Ruiz va néixer a Lúcar, a Almeria, l'1 de setembre del 1956. Ara resideix a Granollers i té 4 germans i 1 fill.

Treballa de soldador i només té els estudis primaris.

A la fàbrica va treballar durant 10 anys a manteniment i tint durant l'època de Franco i al 1979 va entrar a la CNT.

10.2. El sou

10.2.1. Comparació

	Toni Cornellas	Isabel Ruiz	Antonio López	José Morillas	Enrique Lloret
El sou	Amb el sou que rebíem sabíem que tindríem plat a taula però ja sabíem que no ens faríem rics. Era gràcies a les hores extres que la gent podia progressar. Es deia que al tèxtil i hauria feina per sempre.	El sou era normal per l'època, però no estava bé.	Els sous no estaven massa bé, el que passa és que es deia que a la Roca Umbert tenies feina per a tota la vida.	Els salaris estaven regularitzats, no eren grans salaris tampoc. El tèxtil tenia uns salaris bastant baixos.	El sou no estava bé.
Forma de pagament	Es cobrava setmanalment, però hi havia dos tipus de nòmina, els que cobraven sempre el mateix, estiguessin de baixa o no, i els que cobraven pel	El sou ens el donaven setmanalment. Es cobrava a les oficines de l'empresa. Un administratiu ens distribuïa el	Els sous ens el donaven setmanalment. Ens donaven el sou a la mateixa fàbrica. A Monistrol em pagaven a la nau,	Cobràvem setmanalment. Normalment es pagava a tots els treballadors a una secció central de l'empresa. Se'ls i donava un sobre	Ens donaven el sou cada setmana, però a finals dels 80 van decidir donar-nos el sou per la caixa mensualment. Ens donaven un sobre amb una tira

	que havien treballat. Tot anava amb diners. El sou el preparaven a les oficines, el posaven a uns calaixos llargs, els posaven en sobres, l'encarregat de cada secció els venia a buscar i el repartia als treballadors. La gent que estava de baixa, quan portava l'alta o el part de confirmació cobrava.	salari. Els rebuts ens els donaven en un sobre, al cap del més, amb una fulla de salari, i tu havies de firmar. Els rebuts eren semblants als d'ara, contenia una nòmina on deia el que havia cobrat en tot el més.	al despatx del director. Ens donaven rebuts dels salaris que eren unes tires primes i llargues.	amb diners en metàl·lic. El salari el distribuïa el personal que portava el departament de nòmines. Ens donaven uns rebuts que era una tireta prima i llarga a on s'especificava algunes dades.	llarga grapada. El sobre era de paper i després el van fer de plàstic. De manera que anaven donant el sobre taxaven a la gent que havia cobrat. Al final de més ens donaven un full gran que era com un rebut. La gent de les oficines distribuïa el salari.

	Les nòmines anaven amb una tira llarga.				
Adequació del salari amb les necessitats	La gent es veia obligada a adequar el salari amb el que gastaven, i el fet de que les dones poguessin treballar era un complement del salari de la família. La casa cuna també era una millora pel fet de que el nen podia anar-hi fins els 5 anys mentre la mare treballava.	Ens havíem d'adaptar al que guanyàvem, no hi havia més remei.	Ens havíem d'espavilar amb el que guanyàvem, el que passa és que et deixaven fer moltes hores.	Estàvem obligats a adequar el salari amb el que gastàvem. Però el nivell de vida d'aquells temps també era més baix.	No quedava cap altre solució que no fos adequar el salari amb el que gastaves, hi havia gent que plegava i se'n anava a un altre lloc a fer més hores, perquè el tèxtil estava molt mal pagat.

Diferències entre sous	No hi havia molta diferència entre els sous dels treballadors, però els que anaven a prima qualsevol incidència els afectava.	Els sous no eren molt diferents, però sí que hi havia gent que tenia fills, que els hi donaven punts que es deia, i també gent que anava a prima, alguna diferència sí que hi havia.	Hi havia diferències de sous entre homes i dones.	Hi havia diferències de sous, més que ara.	Hi havia diferència de sou entre els encarregats i els treballadors, però entre els treballadors de les diferents seccions no.

10.2.2. Conclusions

El sou que rebien els diferents treballadors no estava massa bé. Es diu que la indústria tèxtil no està massa ben pagada. Antigament els treballadors de Roca Umbert deien que amb el sou que rebien tindrien diàriament un plat a taula, però que ningú es faria ric amb aquell sou. Tothom es pensava que a Roca Umbert hi havia feina per sempre, encara que més tard van descobrir que no va ser així. Molta gent podia progressar fent hores extres, ja que a Roca Umbert et deixaven fer les hores que volguessis.

A la tèxtil cobraven setmanalment, però hi havia dos tipus de nòmina, els que cobraven sempre el mateix, estiguessin de baixa o no, que se'ls i deia els “*setmanals*” i els que cobraven pel que havien treballat, és a dir, els que anaven a prima. A finals del 80 es va començar a repartir mensualment i per la Caixa, això va obligar als treballadors a fer-se un compte allà.

Cada setmana es distribuïa el salari en un sobre, que primer era de paper i després de plàstic transparent, dins del sobre sempre hi havia els diners en efectiu. El sobre duia grapada una tireta d'un centímetre i de més de trenta centímetres de llarg on hi posava les dades personals bàsiques de la persona a qui li corresponia el sobre. Tots els sobres es posaven en uns calaixos llargs i els administratius, els que treballaven a les oficines de l'empresa, distribuïen els salaris. Es posaven a alguna secció central o a les mateixes oficines, i la gent passava a recollir el seu sobre i taxaven el seu nom d'una llista. La gent que estava de baixa, quan portava l'alta o el part de confirmació li donaven el seu corresponent sou. Els rebuts els hi donaven al cap del més i allà hi deia el que havia cobrat cada persona en tot el més.

No quedava més remei que adequar el salari amb el que gastava cada persona. El fet de que les dones també tinguessin un lloc de treball a les fàbriques tèxtils, volia dir que podia treballar pare i mare d'una família, i això era un complement de sou molt important. Una altre avantatja és el fet de que a la

fàbrica Roca Umbert podies fer les hores extremes que volguessis, i això et servia per complementar el sou. També hi havia gent que al sortir del tèxtil, anava a un altre lloc a treballar per els baixos sous de les indústries d'aquesta mena. La casa cuna era una altre avantatja dels treballadors. Era l'escola de bressol de la fàbrica i les mares, quan tenien fills, podien deixar-los a la casa cuna des de que naixien fins que tenien cinc anys i podien treballar amb normalitat.

A on es podia veure diferències de sous, era entre homes i dones, i entre encarregats i gent que treballava a les oficines en vers gent que treballava a la tèrmica, a les filatures, al tint, etc. Aquestes diferències encara són vigents, però abans eren molt més marcades. Una altra diferència important és la gent que anava a prima i la gent que cobrava sempre el mateix, els anomenats "setmanals". La gent que tenia fills tenia el que s'anomenava punts, és a dir, que aquestes persones tenien un extra al salari per poder tirar endavant amb els nens.

10.3. Serveis socials

10.3.1. Comparació

	Toni Cornellas	Isabel Ruiz	Antonio López	José Morillas	Enrique Lloret
Economat de roba	A dins la fàbrica hi havia un economat de roba, on tu podies comprar roba feta a la fàbrica que venien de Sant Feliu de Codines. Era els dissabtes.	Hi havia un economat de roba a la fàbrica, on hi havia uns dies i unes hores que podies anar a comprar i t'ho feien bé de preu.	Hi havia un economat de roba que era de la fàbrica.	Teníem uns vals per els economats. Amb ells adquiríem uns productes més barats, sobretot els que fabricàvem a la fàbrica. Es feien a l'interior de l'empresa els dissabtes, i més tard, quan es va reduir la jornada laboral fins el divendres,	Hi havia un economat que podies comprar coses de la fàbrica bé de preu.

				el van fer divendres.	
Economat de menjar	L'economat de menjar no era de la fàbrica però a la fàbrica et donaven un carnet amb el qual podies anar a comprar i tenies uns productes més barats i un descompte. Estava passat el Mercat Sant Carles.		Hi havia un economat de comestibles que estava al carrer Travesseres.		Hi havia un economat de menjar al carrer Travesseres que a la fàbrica et donaven una cartilla i no et podies passar d'una determinada quantitat de diners. Era l'economat de les empreses de tot Granollers.
Casa Cuna	A la casa cuna, les mares deixaven els seus fills fins als cinc anys a primera hora del matí i els anaven a				

recollir a la tarda. Allà es celebraven totes les festes. Hi havia monges i professores, i tot era amb català tot i ser franquisme.				

10.3.2. Conclusions

A dins de la fàbrica hi havia un economat de roba. Teixits que els propis treballadors elaboraven a la fàbrica, i allà els venien més barats pels treballadors. La roba que es venia, venia de Sant Feliu de Codines. Els treballadors tenien unes hores per anar allà a comprar, primer era els dissabtes, però després, quan van escurçar la jornada laboral de dilluns a divendres, l'economat va passar a fer-se els divendres.

Al carrer Travesseres hi havia l'economat del menjar. A la fàbrica et donaven vals, et donaven unes cartilles, que eren com un cartonet, i amb això tenies descompte a l'economat, però sense passar-te d'una quantitat determinada de diners. Aquest economat alimentava a totes les empreses de Granollers.

La casa cuna era la guarderia de la fàbrica. Allà les treballadores de la fàbrica podien deixar els seus fills a primera hora del matí i anar-los a buscar a

la tarda quan plaguessin. Els nens podien anar a la casa cuna des de que naixessin fins que tinguessin cinc anys. A la casa cuna primerament hi havia monges fent de mestres, més tard van passar a ser mestres simplement. A la casa cuna, encara que fos la època de Franco, sempre s'havia parlat català als alumnes. Un tret característic de la casa cuna és que se celebraven totes les festes populars, per Nadal es regalava una nina a les nenes i un cavallet de cartró als nens, per exemple. La casa cuna estava situada per allà al costat dels cinemes Oscar.

La fàbrica també tenia un cosidor que estava al costat de la casa cuna, on s'ensenyava a les senyores a cosir abans de que entressin a treballar a la fàbrica.

Tant l'economat de menjar, com la casa cuna, com el cosidor, alimentaven a més d'una fàbrica, servia per a les fàbriques de Granollers que hi contribuïen.

10.4. Condicions de treball

10.4.1. Comparació

	Toni Cornellas	Isabel Ruiz	Antonio López	José Morillas	Enrique Lloret
Condicions de treball	Les condicions de treball de la Roca Umbert eren dures, però ningú	Jo personalment sí que estava ben tractada. Els homes guanyaven molt més diners que les dones, hi	Jo crec que sí que estàvem ben tractats.	Teníem una relació de respecte amb l'empresari. Les condicions entre homes i dones eren molt més diferents que avui en dia,	Les condicions entre homes i dones eren molt diferents. Els treballs més durs

	es matava. Als càrrecs més importants hi havia poques dones.	havia diferències entre les condicions dels homes i de les dones.		tant en salari, com en responsabilitats, i en tot l'organigrama de l'empresa.	els feien les dones. Hi havia molta diferència entre els homes i les dones. Alguns encarregats de la fàbrica tractaven malament als immigrants que venien d'Espanya ja que no estaven acostumats a això i se'n aprofitaven.

10.4.2. Conclusions

Els treballadors pensen que estaven ben tractats a la fàbrica, que tenien una relació de respecte. Alguns encarregats s'aprofitaven dels que venien immigrants d'Espanya perquè no estaven acostumats a això.

Les condicions de treball eren dures, ja fos per la pols, per l'elevat grau d'humiditat als telers, que això feia que el fil no es trenqués, la elevada temperatura de l'interior, etc.

Hi havia molta diferència entre les condicions dels homes i les dones, més que avui en dia, ja fos pel salari, que els homes el tenien mol més elevat, o per les responsabilitats, ja que als càrrecs més alts no hi havia pràcticament cap dona.

10.5. Política i conflictes

10.5.1. Comparació

	Toni Cornellas	Isabel Ruiz	Antonio López	José Morillas	Enrique Lloret
Actes polítics a la fàbrica	Durant el franquisme no es feien actes polítics. Uns quants vam entrar al " <i>jurado de empresa</i> ", és a dir, als " <i>sindicatos verticales del movimiento</i> ". Uns quants	Després de la mort de Franco sí que fèiem política, defensar els treballadors és política.	A dins la fàbrica fèiem actes polítics.	Es feien activitats polítiques a l'empresa però totalment il·legals a aquella època, repatriem " <i>octavillas</i> " o ens comunicàvem fora de l'àmbit de	Si fèiem actes polítics, eren clandestins. La gent de la fàbrica tenia moltes inquietuds amb el tema polític i sindical.

	ens vam posar a les Comissions Obreres clandestines per intentar fer coses, no gaire importants perquè la Guardia Civil secreta vigilava molt.			l'empresa. A mi em van detenir per fer accions sindicals a l'empresa. A aquella època tot el que es feia en contra de la dictadura et portava a una forta repressió que et frenava.	
Conflictes exteriors	Jo vaig treballar amb gent més gran que jo i podia escoltar el que parlaven de la guerra.	Els conflictes exteriors els vivíem amb solidaritat, perquè eren uns temps que ens sentíem solidaris amb els de l'empresa i amb tots els treballadors.	Aquí a la fàbrica passaven de llarg els conflictes exteriors pràcticament, ja que no hi havia els mateixos mitjans d'informació que hi ha ara.	Els conflictes polítics exteriors es traslladaven també a l'interior de l'empresa a partir d'octavilles, i a vegades fins i tot es feien detencions. El poc que podíem fer, ja era molt.	

10.5.2. Conclusions

Abans de que morís Franco, actes polítics, dirigit al públic, no es feien a l'empresa, ja que era molt perillós, estava perseguit pel Règim Franquista, era il·legal. No només la política era perseguida, el sindicalisme també ho estava. Tot el que feies en contra la dictadura et portava a una forta repressió que et frenava a actuar.

El que feien, hi feien clandestinament, la por regnava a l'empresa. La gent de la fàbrica tenia moltes inquietuds amb el tema polític i sindical. Es repartien "octavillas" o es comunicaven fora de l'àmbit de l'empresa.

Algun treballador va entrar al "*jurado de empresa*" que eren els antics "*sindicatos verticales del movimiento*". Però el règim de Franco ho controlava molt, i no podies fer coses molt reivindicatives a aquell sindicat. Hi havia gent que també estava als sindicats, com Comissions Obreres, la UGT, la CNT, etc., però de forma totalment clandestina. Des de allà s'intentava fer alguna cosa, no gaire rellevant perquè, per altre banda, hi havia la Guardia Civil secreta, que vigilava molt.

Després de la mort de Franco, es van començar a legalitzar a poc a poc els sindicats, però el temor i la intranquil·litat encara voltava per molts dels treballadors, sobretot per als més grans, que havien viscut molt temps en una dictadura, i tenien molta por la gran majoria. Per als treballadors, parlar de sindicats i de drets dels treballadors ja era fer política, la seva política, era una part de la política.

Els conflictes que passaven fora de l'empresa la gent se n'assabentava a partir de altres persones, ja que no hi havia els mateixos mitjans de comunicació que hi ha ara. A més a més, els mitjans de comunicació que hi havia estaven molt controlats pel Règim de Franco, deien molt el que "*Generalíssimo*" volia que la gent sentís. La gent que estava en contra de la

dictadura, les entitats il·legals com podien ser els sindicats, bàsicament, repartia convocatòries de manifestacions i informació a partir d' "octavillas" i a vegades fins i tot hi van haver detencions. El poc que es podia fer a aquella època, ja era molt, perquè era molt difícil anar en contra la dictadura.

A aquells temps la gent de l'empresa es sentia molt solidària amb l'exterior, ja que si passava alguna cosa a una altra empresa, les empreses del voltant anaven a una per poder solucionar aquell problema, i a la inversa. Així hi havia més gent lluitant per un fet.

10.6. Els sindicats

10.6.1. Comparació

	Toni Cornellas	Isabel Ruiz	Antonio López	José Morillas	Enrique Lloret
Primer contacte amb els sindicats	Jo vaig començar a tenir relacions amb els sindicats perquè estudiava a les nits i a partir d'estudiar vaig anar coneixent gent.	Les primeres relacions que vaig tenir amb els sindicats van ser després de la mort de Franco, que vaig decidir que era una treballadora i havia de sindicarme, enfrontar els meus drets i defensar també	Jo vaig començar a tenir relacions amb els sindicats a partir de les vagues d'aquí, que uns quants ens vam anar apropant als sindicats.	La meva primer relació amb CCOO va ser durant la seva clandestinitat. Jo volia accedir al sindicat perquè al lloc de treball vaig adquirir consciència i vaig veure que hi havia	Em vaig apropar als sindicats a partir de les manifestacions.

		els treballadors en general.		repressions polítiques, socials, sindicals o culturals que havien de canviar al país, volíem lluitar per formar un concepte de democràcia i llibertat. A partir d'aquell moment em vaig posar en contacte amb altres companys externs a l'empresa que	

				estan vinculats a CCOO i a partir d'aquí començo a agafar major compromís amb CCOO i inclòs amb moviments polítics, etc.	
Feina dels sindicats	La feina dels sindicats era preparar la plataforma reivindicativa per millorar les condicions econòmiques i socials dels treballadors. Gestionàvem	Als sindicats normalment hi havia una executiva, local, a on els treballadors afiliats i no afiliats venien a informar-se, a demanar informació si	Els sindicats ens dedicàvem a defensar els nostres interessos, perquè ells tenien els seus advocats, els seus		

	un fondo social per ajuda als treballadors i intentàvem poder millorar les condicions del treball.	tenien conflictes a l'empresa, per demanar els seus drets, si no els hi estaven pagant bé, si hi havia algun abús de poder tots els sindicats eren molt reivindicatius en drets i anàvem a defensar totes les injustícies que podia haver-hi al món del treball, i concenciar als treballadors de que tenien llibertat per poder demanar tots els	economistes, etc.		

		seus drets.			
Denuncies al sindicat	Es denunciaven moltes coses, però a la vegada la gent encara tenia por. La gent es malfiava dels altres, hi havia els "xivatos". Veníem d'un règim on no hi havia llibertat i no és fàcil canviar.	Quan venien a denunciar alguna cosa posàvem una denuncia, primer pressionàvem a l'empresa perquè arreglés el tema, i sinó ho arreglava, per la via legal. Es denunciaven bastants coses.	Es denunciaven bastants coses, totes les dones que cobraven molt menys per la mateixa feina, abusos per totes bandes, etc.		Es denunciaven moltes coses. El que passa és que al sindicat vertical, algunes coses que no els hi convenia portar a la llum no els hi feien cas, fins i tot podia tenir problemes la persona que ho denunciava.
Objectius del sindicat	Lluitàvem per coses en concret, per	L'objectiu principal era millorar les	El nostre principal objectiu era	Els objectius dels sindicats no eren	

exemple, s'hi s'havien de millorar les condicions de tal sala, ens i posàvem en serio. Sempre intentàvem tenir un objectiu per no dispersar-nos, tot i que les plataformes reivindicatives eren llarguíssimes. Quan concretàvem dos o tres	condicions de treball, el sou, la igualtat entre els treballadors, etc. De mica en mica anàvem aconseguint coses. Quan van presentar l'expedient del pla de reconversió, el nostre objectiu era salvar llocs de treball i els treballadors que anessin al carrer anessin amb les millors condicions possibles.	mantenir els llocs de treball, i si no podia ser això, sortir amb les millors condicions possibles.	semblants als que tenen ara, ja que abans no hi havia gens de llibertat. La lluita més gran en que ens enfrontàvem els sindicats era reivindicar la llibertat i els drets dels treballadors, però sense llibertat no es podia donar drets als treballadors, i lo principal d'aquella època

	coses, normalment assolíem els objectius.			era aconseguir la reivindicació de la democràcia i de la llibertat.	
Sexe dels sindicalistes	La majoria dels sindicalistes eren homes, però si que hi havia dones, però hi havia dones que eren molt reivindicatives.	La majoria dels sindicalistes eren homes.	Érem més homes, però també hi havia dones.	Els sindicalistes a aquella època eren majoritàriament homes.	Al sindicat, majoritàriament érem homes.
Càrrecs del sindicat	Hi havia diferents càrrecs al "jurado de empresa", el president, el	Al sindicat hi havia diferents càrrecs, el secretari general, d'organització, d'acció sindical,	Al sindicat no hi havia càrrecs, simplement cada secció tenia un	Hi havia diferents càrrecs, però eren uns treballs i unes responsabilitats,	

	secretari, i després tota la junta.	de formació, de sectors, hi havia executives de 9, de 11 persones, etc.	responsable.	no uns càrrecs de direcció	
Jerarquia al sindicat	No hi havia jerarquia, simplement hi havia un líder, però la gent ho acceptava.	Hi havia una jerarquia, una executiva que es reunia per prendre decisions. Per triar el cap es feia un congrés amb tots els afiliats al sindicat, i llavors, la gent votava a les diferents persones que ens presentàvem,	No hi havia cap jerarquia al sindicat.	Al sindicat no hi havia jerarquia, no hi podia haver jerarquia perquè no hi havia estructura com la d'un partit polític, no hi havia congressos, ni discussions, ni masses debats, perquè l'objectiu de tots era treure al	

		hi havia una votació. Es votava democràticament.		carrer les nostres llibertats.	
Enfrontaments al sindicat	Internament hi havia algun enfrontament que era divertit i tot, ja que alguns eren partidaris de negociar i altres de “ <i>a las barricadas y revolución</i> ”.	Internament hi havia pocs enfrontaments, als problemes que afectaven a tota la empresa anàvem a una. Entre diferents sindicats si que hi havia algun enfrontament, cada sindicat volia tenir més afiliats, i cadascú volia tenir el seu espai, i cadascú	Vam tenir més d'un enfrontament.	A la clandestinitat no es produïen enfrontaments, tothom anava a una, ja que era una època fosca, que no existia la llibertat i la discrepància era mínima, no ens deixaven opinar, ni participar, ni pensar, ni	

		tenia la seva política, cada sindicat representava coses diferents, el comunisme, l'anarquisme, etc., però no era res personal. Quan hi havia problemàtiques diferents, cada sindicat tenia el seu punt de vista, i el que la majoria de treballadors volia, es feia.		actuar, ni fer res. Com que partíem de que tots teníem el mateix problema, feia que les discrepàncies fossin mínimes.	
L'amo de la fàbrica i els sindicats	A l'amo de l'empresa no li agradava que	Ens era igual si a l'amo de la fàbrica li	A l'amo de l'empresa no li agradava	Sí, ja que nosaltres no volíem un amo,	

	hi hagués sindicats, ja que si hi havia sindicats, hi havia possibles reivindicacions.	agradava o no els sindicats, però la llei ens emparava i els vam formar i vam fer les nostres coses.	que hi hagués sindicats, cadascú defensava lo seu.	ni un patró, volíem democràcia i llibertat i respecte i drets pels treballadors, i per tant, a l'amo això no li agradava.	
Assemblees	Ens reuníem cada deu dies o així, quan estàvem dins de l'empresa teníem una sala on ens podíem reunir, quan estàvem a fora, ens	El sindicat ens reuníem en alguna nau de l'empresa que la demanàvem prèviament. Ens reuníem cada 15 dies o quan feia falta.	Ens reuníem a la fabrica. Ens reuníem casi cada dia quan i havia problemes, però teníem unes hores per fer el sindicat.	Quan ens reuníem dins l'empresa, utilitzàvem qualsevol lloc, un vestuari, etc. A fora ens reuníem a l'església Sant Esteve o a la	

	reuníem a sobre de la pastisseria Cal Puigdomènec amb el <i>"sindicato vertical"</i> .			sala Sant Francesc durant la clandestinitat. No hi havia uns dies fixats, ens reuníem quan podíem o quan hi havia alguna cosa important.	
Sindicats de l'empresa	A aquella època el sindicat que hi havia era el <i>"sindicato vertical"</i> i CCOO, UGT o CNT eren clandestins. Durant l'època clandestina	A aquella època, a les fàbriques hi havia la CNT, CCOO i la UGT. Però a la Roca Umbert, el sindicat amb més força era la UGT.	A aquella època hi havia CCOO, la CNT, la UGT i el <i>"sindicato vertical"</i> , però d'aquest últim no te'n podies refiar. Jo era de la	A l'empresa CCOO era el sindicat principal, érem els que pràcticament els que movíem tot el que passava a l'empresa i quan es van	

	ens importava poc de quin sindicat eren, simplement treballàvem junts per millorar.		UGT, que era un sindicat socialista, no era tan extremista com la CNT i CCOO, era més moderat.	legalitzar els sindicats van aparèixer els altres. El sindicat demanava llibertat i participació, respecte per les condicions dels treballadors i igualtat. Durant la dictadura no es podia fer política i quan es va tornar a aconseguir la democràcia i la llibertat els sindicats	

				acaben assumint el paper que tenen, abans que política volíem major dignitat pels treballadors.	
Llibre de sindicats		Teníem un llibre a on escrivíem els actes. Un secretari apuntava tot el que es deia o s'acordava.	Teníem un llibre d'actes del sindicat.	A les reunions clandestines no escrivíem actes, no ens interessava que hi hagués res per escrit, podíem ser detinguts.	

10.6.2. Conclusions

Hi havia moltes formes de contacte amb els sindicats. A partir de la gent de la universitat, de manifestacions o vagues, o simplement posant-se amb contacte amb gent que coneixien de diferents sindicats. De totes maneres, totes les relacions que establien amb els sindicats era de forma clandestina, fugint del règim.

La gent creia que per ser un treballador havia d'enfrontar els seus drets i defensar als treballadors en general.

La majoria dels sindicalistes eren homes, encara que també hi havia dones, i de molt reivindicatives.

Els objectius del sindicat abans no eren els mateixos que tenen ara. Els sindicats tenien un objectiu. El seu objectiu principal era millorar les condicions de treball, el sou, la igualtat entre treballadors. Quan es proposaven un objectiu concret, lluitaven exclusivament per allò, així no es desviaven per diferents branques, encara que les plataformes reivindicatives eren molt llargues, però de mica en mica s'anava aconseguint diferents aspectes.

Quan es va presentar l'expedient del pla de reconversió, van lluitar per salvar llocs de treball i pujar la indemnització, per poder sortir amb el cap alt de l'empresa.

La feina dels sindicats era preparar la plataforma reivindicativa per millorar les condicions econòmiques i socials dels treballadors. Gestionàvem un fondo social per ajuda als treballadors i intenten millorar les condicions del treball. Els empresaris tenien els seus advocats, i els treballadors s'havien de defensar d'alguna manera.

Als sindicats hi havia una executiva local, a on els treballadors afiliats i no afiliats venien a informar-se, a demanar informació sobre els seus drets si

tenien conflictes a l'empresa, si no els pagaven bé, si hi havia abusos de poder, o coses així. Volien que els treballadors entressin en raó i veiessin que per ser treballadors tenien dret a reivindicar-se.

Es denunciaven moltes coses. Al sindicat vertical moltes de les coses que es denunciaven, que a la gent del Règim no els convenia que sortissin a la llum, no els hi feien cas, ho passaven per alt, fins i tot el que anava a denunciar podia tenir problemes.

Les diferents coses que es denunciaven eren deutes de hores treballades que no van ser pagades, o el baix sou de les dones, etc. Primerament pressionaven l'empresa perquè ho arreglés. Un altre aspecte important és que la gent tenia molta por, ja que vivien en uns temps foscos, on no hi havia llibertat, es malfiaven uns dels altres.

Al sindicat no hi havia jerarquia, simplement hi havia una executiva que es reunia per prendre decisions, no hi havia una estructura com la d'un partit polític per poder establir una jerarquia. Anàvem tots a una, tots volíem reivindicar els seus drets.

Per escollir el cap del sindicat, es feia un congrés amb la gent afiliada al sindicat, i la gent que es volia presentar, es presentava i els altres votaven democràticament.

Hi havia diferents càrrecs, el president, el secretari, una executiva, que es reunia per prendre decisions, i la resta dels sindicalistes. Els càrrecs eren més per responsabilitats que no per càrrecs de direcció.

Internament, als sindicats hi havia pocs enfrontaments, els problemes que afectaven a tota la empresa anàvem a una. Entre diferents sindicats algun problema de política hi havia, tots volien tenir més afiliats que els altres. Cada un tenia el seu punt de vista.

A l'empresa hi havia el "*sindicato vertical*", sindicat del qual no te'n podies refiar. També hi havia la CNT, que tenia una ideologia anarquista i bastant radical, la UGT, que era socialista i bastant moderada, i CCOO, que també eren socialistes però més radicals.

El "*sindicato vertical*" es reunia a sobre de la pastisseria Cal Puigdomènec. Els altres sindicats es reunien a alguna nau de l'empresa que demanaven prèviament. Es reunien cada setmana o cada mig més. Quan i havia molts problemes, es reunien més sovint.

A l'amo de la fàbrica no li agradava massa que hi haguessin sindicats, ja que si hi ha sindicats vol dir que hi ha possibles reivindicacions, però com a treballadors creien que s'havien de defensar i per això hi van haver sindicats.

Hi havia un llibre de sindicats, on el secretari apuntava els actes. Durant l'època de clandestinitat no s'apuntaven mai, ja que podien fer que la policia ho descobrís tot.

10.7. Vagues i manifestacions

10.7.1. Comparació

	Toni Cornellas	Isabel Ruiz	Antonio López	José Morillas	Enrique Lloret
Manifestacions	També fèiem manifestacions, a les primeres érem pocs. La primera gran manifestació va ser quan ens van dir que tancaven la fàbrica, que vam sortir tots els treballadors al carrer. Vam sortir del pavelló d'esports, d'allà vam passar per	Recordo moltes manifestacions, sobretot quan vam entrar en reconversió. Vam fer moltes manifestacions per Granollers i ens vam reunir amb totes les forces polítiques.	Vam fer bastants manifestacions. Quan van dir que tancaven la fàbrica vam fer una d molt grossa, tots els botiguers es van posar al nostre costat, va ser per aquestes dates.	A l'empresa vam fer alguna manifestació. A l'any 77 es va fer una de las majors reconversió i es va produir un tancament a l'empresa i una sèrie de manifestacions	La última manifestació que hi va haver va ser al segon pla de reconversió, ja que el primer era voluntari, però al segon molta gent va estar obligada a sortir.

	Prat de la Riba, que llavors es deia "avenida de la Victoria", i vam girar a ca l'Eloi cap amunt. Tots els botiguers sortien al carrer i la gent ens aplaudia en sentit de solidaritat.				
Vaga del 78	Es va fer una vaga molt important. Es van aconseguir unes millores i després va venir la crisi i amb la crisi doncs mica en mica el tancament de la fàbrica. Els empresaris ens	Aquí vam estar tancats fins que vam arribar a un acord, vam deixar d'estar tancats per Nadal. Al 1978 es volia tancar l'empresa i es va fer un pla de reestructuració.	A la vaga del 78 demanàvem que l'empresa no tanqués. A l'empresa hi havia més de 1000 treballadors i volien que tanqués tota. Hi havia famílies senceres.	La vaga del 1978 va ser molt difícil de fer, ja que hi havia molts inconvenients per la falta de llibertat. Però al final la vam fer aconseguint una participació total, de casi tots els	A la vaga del 1978 la gent es va tancar a la fàbrica i no volia sortir.

	van dir que anaven a tancar la fàbrica i ens vam tancar uns dies abans de Nadal a l'empresa per negociar unes millores d'indemnització, jo crec que va servir.	Els van fer una llista i van apuntar els noms dels que se'n anaven al carrer, i amb el tancament a l'empresa vam aconseguir va ser que fos voluntari, que la indemnització a lo millor de vint dies que donava l'empresa fos de trenta dies per any treballat, sense límit d'anys, i que a l'empresa hi quedessin 300 dels 500 treballadors,	Vam aconseguir que només tanqués la meitat, van quedar aquí 400 o 500 persones, encara que al cap de tres o quatre anys van anar tots al carrer. El tèxtil va començar a tenir filatura de l'estranger, de Japó, d'Egipte, de Marroc, de tots aquests llocs, cosa que va fer que la majoria d'empreses se'n anessin allà perquè els jornals	treballadors. Hi havia molt control de la policia, molts de nosaltres vam ser registrats, insultats, amenaçats... Vam aguantar allà perquè sabíem el que fèiem. La nostra raó, les nostres idees, el nostre convenciment, etc., és el que ens mantenia de peu passés el que passés. Nosaltres sabíem que érem treballadors i que	

		van deixar el ram de l'aigua, que va durar uns anys més. A molta gent, sobretot la més gran, que feia molts anys que treballava, li va sortir a compte ja anar-se'n, llavors ja agafaven la jubilació i s'apanyaven. Dormíem sobre dels fars de roba, la gent portava menjar, sacs de dormir, mantes, etc. A tota la fàbrica hi	eren molt més baixos que aquí, i els amos tampoc ens volien modernitzar la maquinària, aquí treballàvem amb telers del 1800 encara. Amb la vaga es va aconseguir sortir una mica amb la cara alta, perquè si ens volien donar 40 vam sortir amb 70 i també vam aconseguir que durant 5 o 6 anys es quedessin 500 treballadors i no	haviem de defensar els nostres drets. Vam aconseguir reduir la llista de treballadors afectats i incrementar la indemnització. També vam aconseguir poder negociar d'una forma més clara amb l'empresa i poder sortir amb la cara alta. Va valer la pena aquesta vaga.	

		havia gent. Els sindicats, els partits polítics, tothom ens portava coses per aguantar. Vam estar 4 o 5 dies fins que vam arribar a un acord amb l'empresa. Vam sortir el dia de Nadal. El comitè d'empresa va ser qui va parlar amb l'empresa. No hi va intervenir la policia per res. Crec que va valer la pena.	anessin tots al carrer. Quan vam estar aquí tancats hi havia gent que volia calar-li foc a la fàbrica i cremar-ho tot perquè deien que l'amo de la fàbrica volia especular amb els terrenys. Nosaltres havíem de fer patrulles per fora a la nit per evitar que algú no ho cremés. Vam dir que si per la nit de Nadal estàvem tancats aquí doncs vindria		

			el capellà aquí i faríem la missa del gall.		
Vaga	Després d'aquesta hi va haver més vagues.	Abans del 78 no recordo cap vaga, però després sí, perquè la gent que quedava del ram de l'aigua va tenir problemes una altre vegada.		Després d'aquesta hi va haver altres vagues també. Sense lluites d'aquesta mena, poder avui no estariem vivint de la forma que vivim. Las confrontacions, vagues, manifestacions, mobilitzacions, i altres coses així esdevenen perquè es vol un respecte mutu i un reconeixement.	No recordo cap altre vaga, però recordo reivindicacions i pressions a l'empresa. Vam aconseguir que ens possessin un menjador aquí i ens deixaven 20 o 25 minuts per anar a menjar.

				No crec que hi hagi d'haver un patró, ni un empresari, ni cap mena de persona per sobre dels nostres drets. Tothom té els mateixos drets i conceptes socials a la vida.	

10.7.2. Conclusions

Es van fer bastants manifestacions. A les primeres que es van fer eren poca gent. Es van reunir amb les forces polítiques de Granollers.

La més gran manifestació que es va fer va ser quan van anunciar que tancaven la fàbrica i van sortir al carrer. Van sortir del pavelló d'esports, van pujar per l'avinguda "*Prat de la Riba*", que a les hores es deia "*avenida de la victòria*", i van girar a ca l'Eloi cap amunt. Els botiguers no els hi van tancar les portes com havien fet altres vegades, sortien al carrer i els aplaudien, igual que la gent del carrer.

Al 1978 es va fer un pla de reconversió i, de 1000 treballadors que eren, volien tancar-la tota. Hi havia famílies senceres, que es quedarien tots sense feina. Els treballadors veien que això era una barbaritat i van decidir fer una vaga, es van tancar dins de la fàbrica Roca Umbert, per totes les seccions, uns dies abans de Nadal, i van sortir el dia 24. Deien que si la nit de Nadal estaven aquí tancats, que vindria el capellà i farien la missa del gall allà mateix.

Va ser molt difícil de dur a terme, ja que hi havia una falta de llibertat, però al final es va aconseguir una participació de casi tots els treballadors.

Mentre estaven allà, dormien sobre els fars de roba, la gent portava menjar, sacs de dormir, mantes, etc. Els sindicats, els partits polítics i la gent en general els portava coses per poder sobreviure aquells dies. Durant la vaga, diferents persones volien calar-li foc a la fàbrica, perquè deien que l'amo de la fàbrica volia especular amb els terrenys. La gent de la fàbrica feia patrulles per evita que cremessin res.

Van passar uns 3 o 4 dies allà fins que van arribar a un acord amb l'empresa. El comitè de l'empresa va ser qui es va encarregar de parlar amb l'empresa. es va acordar que l'acomiadament fos voluntari, la gent que ho acceptava marxava, sinó es quedava. A més a més van aconseguir que els hi

augmentessin la indemnització, van augmentar els dies per any treballat i sense límit d'anys. Van deixar funcionant el ram de l'aigua, encara que no va durar massa. El més important és que van aconseguir sortir amb la cara alta de la vaga. A la gent, sobretot a la més gran, els hi va anar molt bé, ja que feia molts anys que hi treballava, i així ja agafaven la jubilació.

Van poder aguantar i organitzar-se perquè sabien el que feien, els seus ideals i les seves ganes de que hi hagués justícia els van mantenir en peu passés el que passés. Sabien que com a treballadors, havien de defensar els seus drets. Crec que va valer molt la pena.

Abans del 1978 no va haver-hi cap vaga, però després sí, ja que el ram de l'aigua quedava encara en marxa però van tornar a fer un altre pla de reconversió i hi van haver més vagues. També hi va haver reivindicacions i pressions a l'empresa. Van aconseguir que els hi fessin un menjador i els deixessin 20 o 25 minuts per menjar.

La última manifestació que hi va haver va ser al segon pla de reconversió, perquè no era com el primer, aquell els van obligar a marxar, i la gent que no volia deixar l'empresa estava obligada a sortir.

El tèxtil va començar a tenir filatura de l'estranger, de Japó, d'Egipte, de Marroc, de tots aquests llocs, cosa que va fer que la majoria d'empreses se'n anessin allà perquè els jornals eren molt més baixos que aquí, i els amos tampoc volien modernitzar la maquinària d'aquí, aquí treballaven amb telers del 1800 encara.

Sense lluites d'aquesta mena poder actualment no estaríem vivint d'aquesta manera. Les confrontacions, les vagues, les mobilitzacions, i les altres coses així esdevenen perquè els treballadors no volen desigualtats, volen un respecte mutu i un reconeixement. Creuen que no hi ha patró, ni empresari, ni cap persona per sobre dels drets de les altres.

11. Conclusió del treball

Al finalitzar el treball, he descobert que un sindicat és una part de la fàbrica. Una part fonamental de les fàbriques perquè puguin tirar endavant sense injustícies, sense que hi hagi una desigualtat entre el amo i els treballadors. Ja que tant el personal i el director són iguals en drets, no hi ha ningú que sigui superior a cap altre persona.

El que més m'ha cridat l'atenció és que actualment els sindicats ja no eren com abans, ara ja hi ha més llibertat en tot, i no són tant necessaris, hi ha molt enfrontament entre ells. Cada entrevistat forma part, o a format part, d'algun sindicat, i cada un m'intentava vendre el seu sindicat com el millor. Crec que tots els sindicats haurien de lluitar per un fer comú, i tots paral·lelament, així podien aconseguir fer realitat els seus objectius si s'unissin i anessin a una. La política, en la meva opinió, no s'hauria de posar pel mig amb un tema de problemes entre els treballadors i l'empresari.

12. Resolució de la hipòtesis

Abans de començar el treball, pensava que els sindicats si que van poder aconseguir els seus objectius a la Roca Umbert, i ara, al finalitzar el treball, he descobert que és cert, el que es van proposar aconseguir ho van assolir.

Un molt bon exemple és la vaga del 1978, a on es veu ben clar que els objectius es van assolir a la perfecció.

13. Bibliografia

Webs:

- <http://es.wikipedia.org/wiki/CCOO>

[26 de desembre del 2006]

- www.geocities.com/Athens/Crete/7892/anarquia/histcnt.htm

[27 de desembre del 2006]

- www.uned.es/ugt/historia.htm

[27 de desembre del 2006]

- www.rocaumbert.cat

[13 de gener del 2007]

- www.monografias.com/trabajos15/doctrina-sindical/doctrina-sindical.shtml

[13 de gener del 2007]

Arxiu municipal de Granollers

- Fonts Roca Umbert: 139, 142, 144, 148, 172, 305, 306, 307